

KIND EN STEEN

Met hetzelfde intuïtieve, maar uitermate scherpe gevoel voor nuancering, dat het kind eigen is, werd in haast ieder der kinderportretten door Pieter Starreveld het zo pril al gedifferentieerde, de tedere nuance en het in aanleg reeds fel afzonderlijk-staande van elk kind voorzichtig en toch raak aangegeven. Op deze wijze is elk van die portretten, behalve een fraai, de ogen verukkend beeld, ook een fijn staaltje van individuele fysiologische kinderpsychologie geworden, dat stellig geen commentaar van woorden behoeft.

Het is louter spel, dit nog eens nader te willen omschrijven bij een zevental; waarbij onderstreept worde, dat deze ongedwongen poging tot analyse hoegenaamd niet de modellen, maar uitsluitend *de beelden* betreft, de autonome karakterkoppen die de kunstenaar in weken van gespannen arbeid als evenzovele „gelijkenissen” — als parabels — ontwierp.

1. Harmen

Nog geheel aan het levensbegin, in de hiëratische halo die het ongeschakeerde, het typeachtige omgeeft, — nog half stenen materie, nog slechts weinig geschaduwd door het geaccidenteerde — sporen van de „gebeurtenissen” — dat het gezicht zijn trekken verleent, laat Harmen de wonderlijke geboorte van zijn embryonale persoonlijkheid ontdekken: het „Zijn” dat zich lospelt uit het ei der onbewustheid, zoals een gasvormige schepping tot vastheid samenkrimpt in het mythologische werldei. Hier treft het schier totaal ontbreken van een verleden, en daardoor argeloosheid, die zich nog uit in rondborstig zich geven en eerlijk den toeschouwer tegemoet treden. Nog zijn geen raadselen ontstaan binnen de schelpen van het natuurlijk vernuft. Intact is nog het biologische vertrouwen van alle zeer jonge en gezonde dieren, dat zich uit in een grote mate van goedigheid en volgzaamheid.

Maar in de asymmetrie van het gezichtje is reeds duidelijk onderkenbaar de mate waarin bij het individu het fænotype (zijn rechter-gelaatshelft) afwijkt van de stam, van het genotype (linker-gelaatshelft). Duidelijker nog dan de ietwat geheven rechter-onderkaak spreekt het mondgedeelte aan die zijde van kiemende wilskracht en melancholieke aanleg tot daden, die zich natuurlijkerwijs het eerst zal openbaren tegenover minder sterke personen. Het is nog een vage, uitsluitend op biologische winst gerichte wil, zonder beperking, zonder gespecialiseerde doeleinden, maar krachtig in zijn diepe verworteling en slechts getemperd door de algehele harmonie, het half-bewuste der vroege kindsheid, waarin Harmen nog verkeert. Zal die dadenkracht het winnen van de afwachtende melancholie die vooral in de linker-mondhoek waart? Nog werd in dit opzicht geen probleem gesteld door het leven; onvertroebeld is nog de vleug van rust die overbleef uit de